

Referat af møde i FØJO's brugerudvalg

Fredag d. 25. november 2005
Forskningscenter Bygholm

Til stede

Henrik Refsgaard (HR, formand), Carsten Elerts (CE), Dorte Ernst (DE), Gert Holst Hansen (GHH), Johannes Nebel (JN), Kåre Kristiansen (KK), Michael Tersbøl (MT), Erik Steen Kristensen (ESK), Hugo Alrøe (til og med pkt. 5), Lars Elsgaard (LE, referent).

Fraværende

Bruno Sander Nielsen (BSN), Klaus Loehr-Petersen (KLP), Ole Bloch Engelbrecht (OBE), Thomas Roland (TR).

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden
2. Bemærkninger til referat fra mødet den 10. juni 2005
3. Meddelelser
4. Fremdrift i FØJO III
5. Basale principper for økologisk jordbrug - Konsekvenser for forskningen og regulering af økologisk jordbrug / ved Hugo F. Alrøe
6. Præsentation af videnssynthesen - "Organic agriculture in a global perspective" / ved Niels Halberg
7. Formidling af FØJO II og III - Samarbejde med LR og ØL (bilag 7a og 7b) / ved Lars Elsgaard
8. Eventuelt

Formanden bød indledningsvis velkommen, særligt til de nye deltagere i brugerudvalget, og opridsede kort udvalgets rolle i FØJO's organisation. Herefter fulgte en præsentation af udvalgets medlemmer.

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt med tilføjelse af en orientering fra bestyrelsesmødet under pkt. 3.

2. Bemærkninger til referat fra mødet den 10. juni 2005

Der var ingen bemærkninger til referatet.

3. Meddelelser

Som orientering til de nye medlemmer omtalte ESK kort FØJO's interne hjemmeside www.okoforsk.dk, hvor fx dagsorden og referater fra brugerudvalgets og bestyrelsens møder kan findes. ESK gennemgik sammensætningen af FØJO's bestyrelse, der er blevet styrket med repræsentanter for levnedsmiddelindustrien, bl.a. som følge af øget fokus på forarbejdning og fødevarer-systemer i forskningsprogrammet FØJO III. Herefter orienterede ESK om seneste bestyrelsesmøde, der blev afholdt i Departementet og havde deltagelse af Fødevarerminister Hans Christian Schmidt. Planlagte mødedatoer for bestyrelsen i 2006 er 24. januar, 20. juni og 24. oktober.

ESK omtalte arbejdet med Økologi kongres 2006 (30-31. maj 2006), som er en stor opgave for FØJO's sekretariat. Kongressen får deltagelse af op mod ti EU forskningsprojekter i en engelsk programdel, der koordineres af Claus Bo Andreasen fra FØJO. ESK udleverede en projektfolder fra en række af EU projekterne, som Claus har netop præsenteret ved arrangementet 'Communicating European Research' i Bruxelles. LE gennemgik det foreløbige oplæg til de syv danske spor på kongressen. Udviklingen i programmet kan løbende følges på kongressens hjemmeside www.okologi-kongres.dk.

HR takkede for orienteringen og bemærkede, at tidspunktet for Økologi kongressen (maj) giver nogle spændende muligheder i forhold til de tidligere års afholdelse i november måned.

4. Fremdrift i FØJO III

ESK opridsede proceduren for tilblivelse af forskningsprojekterne i FØJO III. Herefter blev de foreløbige titler på de 15 udvalgte projekter gennemgået. Alle projekter, på nær to, er i en form, hvor de er klar til at gå i gang. ESK og de respektive projektlederne arbejder på at få de to sidste projekter på plads, og udsigten til at dette lykkes blev forelagt. De to projekter relaterer sig til henholdsvis økologisk fiskeproduktion og sundhedsaspekter af økologisk kost. Brugerudvalget tilkendegav som tidligere, at forskning på sundhedsområdet har høj prioritet og udtrykte forståelse for projektledernes faglige udfordringer i den bundne opgave med at slå to projekter sammen og reducere budgetterne med 50 pct. Muligheden og konsekvenserne af at nå den planlagte tilpasning blev diskuteret, og brugerudvalget bad ESK arbejde videre med opgaven under hensyntagen til, at målet om et stærkt og samlet forskningsprojekt på sundhedsområdet ikke kompromitteres.

ESK redegjorde afslutningsvis for situationen omkring projekternes endelige bevillinger, der af budgettekniske årsager endnu ikke er meddelt fra DFFE.

5. Basale principper for økologisk jordbrug - Konsekvenser for forskningen og regulering af økologisk jordbrug

På baggrund af de udleverede bilag og powerpoints gennemgik Hugo Alrøe arbejdet med og vedtagelsen af IFOAM's principper for økologisk jordbrug. Herunder skitserede Hugo, hvordan arbejdet i IFOAM skaber en væsentlig synergi i forhold til det igangværende arbejde i EU projektet 'Organic Revision', som FØJO koordinerer, og som skal rådgive EU kommissionen om fremtidige revisioner af EU's økologiregulering. Brugerudvalget diskuterede IFOAM's proces i arbejdet med at formulere principperne for økologisk jordbrug, herunder hvilke muligheder danske økologiske landmænd har haft for at kommentere arbejdet undervejs. Samtidig bemærkede Brugerudvalget, at arbejdet i 'Organic Revision' naturligt skal inddrage resultaterne af IFOAM's arbejde, men at det er vigtigt, at projektet bevarer sin frihed til at arbejde ud fra de forhold, der i øvrigt måtte være relevante i relation til økologien i EU. Hugo bekræftede at dette netop var hensigten.

Herefter fulgte en gennemgang af de enkelte principper, som i udkast er oversat til dansk af Hugo. Principperne blev diskuteret i forhold til blandt andet de tidligere tre danske principper for økologi. Og i forhold til betydningen af økonomisk rentabilitet i økologisk jordbrug. Vedrørende den danske oversættelse blev det aftalt, at Hugo sender oversættelsen, samt den oprindelige engelske version, til medlemmerne af brugerudvalget, der udpeger en nøgleperson i deres respektive baglande, som skal indgå i en arbejdsgruppe, der sammen med Hugo bearbejder oversættelsen.

Hugo gennemgik et eksempel på, hvordan principperne for økologisk jordbrug spiller ind i arbejdet med konfliktemner som fx 100 pct. økologisk fodring af svin og fjerkræ. Hugo efterlyste udvalgets indspil til andre konfliktområder, hvor det er oplagt, at principperne inddrages og danne baggrund for en grundig diskussion. Dette affødte en række forslag i relation til: handel/produktion i nærområder, økonomisk bæredygtighed, økologi og rentabilitet (herunder temaet 'forurener betaler'), brug/indkøb af økologisk såsæd, fremtidig anvendelse af bekæmpelsesmidler, kontrolsystemet i EU og regeludvikling på EU niveau.

Herefter diskuterede brugerudvalget rammerne for en indholdsmæssige proces, der kan medvirke til at udbrede kendskabet, ejerskabet og anvendelsen af de nye principper. Det blev forslået, at der kunne holdes en temadag, og FØJO's rolle i en sådan temadag blev diskuteret. Formanden konkluderede, at en eventuel temadag må planlægges på en måde så aktørerne i økologisk jordbrug deltager aktivt i processen og også derigennem oplever et ejerskab og ansvar i forhold til IFOAM's principper for økologisk jordbrug. Således kan det være en opgave for organisationerne bag FØJO's brugerudvalg at tage initiativ til en sådan temadag.

Formanden takkede Hugo for et spændende oplæg og konstaterede at udvikling af økologien i forhold til principperne for økologisk jordbrug er en væsentligt og udfordrende opgave fremover. Efter punktets afslutning forlod Hugo mødet til fordel for andet arbejde.

6. Præsentation af videnssynthesen - "Organic agriculture in a global perspective"

ESK meddelte at Niels Halberg af tidsmæssige årsager ikke havde mulighed for at deltage i mødet på Forskningscenter Bygholm. Punktet blev derfor overtaget af ESK, der redegjorde for baggrunden for FØJO's videnssynthese, der i første del af 2006 udgives i bogform forlaget CABI. Bogens kapitel 12, der er et sammendrag, blev gennemgået og brugerudvalget diskuterede herefter perspektiverne i global økologi. Herunder hvilke muligheder og begrænsninger, der ligger i de nuværende rammer for handel med økologiske varer på verdensmarkedet i relation til sultproblemer og fair trade. ESK nævnte at temaet omkring global økologi vil blive taget op i dansk regi, når bogen fra CABI udkommer. Det vil ved den lejlighed blive forsøgt at brede debatten ud også til relevante danske medier. Emnet vil endvidere indgå i Økologi kongres 2006. JN forsløg at temaet omkring global økologi passende kunne kombineres med den workshop, der blev skitseret i forbindelse med konsekvenserne af IFOAM's verdensomspændende principper for økologisk jordbrug.

7. Formidling af FØJO II og III - Samarbejde med LR og ØL

LE fremlagde en opfølgning på formidlingsopgaver i FØJO med baggrund i bilag 7a og 7b.

FØJO har aftalt med LR, at der bliver mulighed for at tilvælge informationer fra FØJO på portalen landmand.dk. LE gennemgik forskellige typer af nyheder fra FØJO, der på denne måde kan nå bredere ud til økologiske landmænd. LE opridsede herefter, hvorledes kontakten til landsdækkende medier med en bred målgruppe dækkes gennem samarbejde med pressen fx via Ritzaus Bureau. Og ligeledes, at FØJO gennem kontakt til fx landsbladet, økologiske jordbrug og maskinbladet, gør fagpressen opmærksom på forskningsresultater, der siden gøres tilgængelige på FØJO's hjemmeside.

GHH gjorde opmærksom på muligheden for et samarbejde med Dansk Landbrugs Økologiudvalg, der gerne vil bidrage til en øget synlighed af økologiske forskningsresultater i Landbrugsavisen.

LE redegjorde for FØJO's deltagelse i et samarbejde, hvor DL og ØL søger finansiering under DFFE til et formidlingsprojekt, der sigter på eksisterende kanaler som økologiske landmænd benytter sig af. Projektet er p.t. under revidering efter kommentarer fra Det Økologiske Fødevareråd til et tidligere fremsendt forslag. Forud for indsendelse af et nyt projektforsalg er LR blevet bedt om at fremsende et notat til DFFE, der beskriver status og mangler ved den nuværende formidling til økologiske landmænd. FØJO har i den forbindelse sammen med DL og ØL udarbejdet en liste, der nærmere beskriver de relevante medier, herunder de lokale nyhedsbreve som øko-konsulenterne udgiver.

Den nye oversigt over formidling til økologiske landmænd, viser at infrastrukturen fungerer, men består af mange mindre og mellemstore økologiblade, der hver især har begrænsede ressourcer. Et opgave, der derfor p.t. ikke kan løftes via disse kanaler er muligheden for at flere resultater – også fra udlandet - kan sættes ind i en mere helhedsorienteret præsentation, hvor enkeltresultater sammenholdes og kommenteres ud fra øvrige hensyn, som ligger til grund for beslutningerne på bedriften.

En opfølgning på ansøgningen til DFFE vil derfor have fokus på tematiseret, praksis-orienteret videnformidling til økologiske landmænd, der via de eksisterende kanaler når ud til en stor del af målgruppen. FØJO's rolle i projektet er primært at bidrage til koordinering og identificering af resultater, hvorved de relevante FØJO-resultater indgår og synliggøres i formidlingsindsatsen. Et af de elementer, der indgår i projektet, er at udnytte den viden, der genereres på Europæisk plan, og som for en stor dels vedkommende opsamles i databasen Organic Eprints, som FØJO er med til at administrere.

Brugerudvalget så gerne at FØJO bidrager til at øge synligheden og anvendeligheden af forskernes resultater blandt de økologiske landmænd. Og MT bekræftede fra kontakt til lokale økologi-konsulenter, at netop overskud til indhentning og bearbejdning af resultater fra udenlandske kilder er noget som efterspørges. Ligeledes efterlyser landmændene, at forskningsresultater formidles i en kontekst, der samtidig forholder sig til regler, økonomi og driftsledelse. Denne formidling kan foregå på skrift, men også gennem arrangementer.

Brugerudvalget erindrede afslutningsvis om, at målgruppen for FØJO's forskningsformidling stadig rækker bredere ud og ikke begrænser sig til økologiske landmænd.

Oplægget til publikationer fra FØJO II og III, som anført i bilag 7a, blev af tidsmæssige årsager ikke behandlet.

8. Eventuelt

Datoen for næste møde blev foreslået til tirsdag d. 13. juni 2006. Dagsorden og bilag ønskes fire arbejdsdage før mødet. Det blev diskuteret, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at planlægge brugerudvalgets møder i Foulum, idet beliggenheden kan virke som en barriere for deltagere med lang transporttid. Formanden konkluderede at siddende møder som hovedregel afholdes på Forskningscenter Bygholm, men at sammensætningen af mødets dagsorden kan betinge, at det holdes på en anden lokalitet, fx i forbindelse med besigtigelse af forsøgsprojekter.

Formanden takkede deltagerne for et godt og informativt møde.